

■ Сугучча

НА МОВЕ ДРУЖБЫ

Амаль дзве сотні кніг, якія выйшлі на кітайскай, англійскай і рускай мовах і прысвечаныя культуры і эканоміцы, гісторыі і літаратуры Кітая, занялі пачэснае месца ў адмысловым адзеле сталічнай кнігарні «Кнігі&кніжачкі». Міжнародны праект «Паліцы кітайскіх кніг», які рэалізаваны ўжо ў больш як 10 краінах свету, цяпер упершыню прадстаўлены і ў Беларусі.

Фота Канстанціна ДРОБАВА.

Як адзначыў на цырымоніі адкрыцця праекта міністр інфармацыі Беларусі Аляксандр КАРЛЮКЕВІЧ, цікавасць да кітайскай літаратуры ў Беларусі, як і ва ўсім свеце, няўхільна расце, а існуючая ў нашай краіне школа кітаістыкі дапамагае айчынным выдавецтвам выпускаць у свет кнігі, прысвечаныя кітайскай праблематыцы.

Так, Выдавецкі дом «Звязда» выпусціў ужо больш як 10 кніг у серыі «Светлыя знакі: паэты Кітая», зборнік «Пад

крыламі дракона. 100 паэтаў Кітая», а летась да 25-годдзя ўсталявання дыпламатычных адносін паміж Беларуссю і Кітаем убачыла свет кніга «Беларуска-кітайскія адносіны ва ўспамінах беларускіх паслоў». Сёлета эстафету працягнула выдавецтва «Мастацкая літаратура», якое выпусціла ўжо два паэтычныя зборнікі з серыі «Светлыя знакі: паэты Кітая» і зборнік «Пялёсткі лотаса і хрызантэмы. 100 паэтаў Кітая XX стагоддзя».

Ажыццяўленне праекта «Паліцы кітайскіх кніг», падкрэсліў пасол Кітая ў Беларусі Цуй ЦЫМІН, стала чарговым крокам у супрацоўніцтве і культурным абмене паміж нашымі краінамі. Ініцыятарам яго выступіла Кітайская дзяржаўная адміністрацыя па прэсе і выданнях пры актыўнай падтрымцы Міністэрства інфармацыі Беларусі, а непасрэднымі выканаўцамі — Кітайская нацыянальная карпарацыя па

імпарце і экспарце выданняў і ААТ «Белкніга».

Што да перспектывы далейшага «кніжнага абмену», то, як расказалі прадстаўнікі Кітайскай нацыянальнай карпарацыі па імпарце і экспарце выданняў, з 2000 года ў КНР выдадзена больш як 40 кніг беларускіх аўтараў, і гэта праца, безумоўна, будзе працягвацца. «Я глыбока ўражаная тым, што беларускія выдавецтвы паспяхова рэалізуюць праект «Светлыя знакі: паэты Кітая», — прызналася віцэ-старшыня карпарацыі Пан Лілі. — Нават самі кітайцы не заўжды разумеюць старажытную кітайскую паэзію, мову яе сімвалаў і метафар, а калі гаворка ідзе пра мастацкі пераклад, то задача яшчэ больш ускладняецца. Калі ў нас знойдуцца высокакваліфікаваныя перакладчыкі з беларускай мовы, то мы, канешне, з задавальненнем рэалізуем аналагічны праект у нашай краіне і выдадзім, напрыклад, зборнік «100 паэтаў Беларусі».

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

ЯК ТРЭБА ЖЫЦЬ?

Паэтычная версія адказу-разважання цяпер спыніць мінака ў завулку імя Пушкіна ў Гомелі

На доме, дзе жыў іншы паэт — Анатоль Грачанікаў, цяпер памятная дошка. На ёй занатаваны, бадай, самыя вядомыя радкі выдатнага беларускага творцы. Сёлета магло б споўніцца 80 гадоў чалавеку, якому было наканавана пражыць толькі 52. Юбілейную дату ў Гомелі ўшанавалі адкрыццём мемарыяльнай дошкі на тым доме, дзе Анатоль Сямёнавіч жыў, калі выйшаў яго першы паэтычны зборнік «Магістраль».

Не трэба жыць як набяжыць. Так жыць на свеце трэба, Каб да апошніх дзён любіць Людзей, зямлю і неба...

Гэтыя афарыстычныя радкі паэта цяпер і на памятнай дошцы. Каб яе ўсталяваць, 32 члены гомельскага аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі сабралі грошы і зрабілі такі падарунак усім гамельчанам. Каб памяталі, што побач з імі жыў і пісаў узнёслыя вершы майстар слова, якога другі беларускі класік, таксама родам з Гомельшчыны, Іван Шамякін, у свой час назваў «беларускім Ясеніным». Прафесар, загадчык кафедры беларускай літаратуры ГДУ імя Ф. Скарыны Іван Штэйнер гаворыць, што Грачанікаў — сапраўдная падзея ў нашай нацыянальнай паэзіі:

— Паэт спрабаваў спалучыць ціхую пейзажную лірыку з нашым імклівым жыццём. І невыпадкова, што вельмі мно-

гія яго творы сталі шчыmlівымі песнямі, якія і цяпер хваляюць нас:

«Над ярам, над крутым Чаромха расцвіла, Над ярам, над крутым Чаромхава завая. Я дзякую табе, Што ты са мной была, Як белая мая лілея...»

Старшыня гомельскага аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі Уладзімір Гаўрыловіч лічыць, што ўсё, некалі напісанае Грачанікавым, — адрасавана нашчадкам:

— Гэта наказ паэта ўсім беларусам. Магчыма, творчасць Грачанікава яшчэ не да канца ацэнена. Мы рады, што наша задумка здзейснілася. Макет памятнай дошкі выдатнай асобы стварыў літаратар і мастак Генадзь Говар.

У «Славянскіх літаратурных дажынках — 2018», што прайшлі на працягу трох дзён

на Гомельшчыне, узялі ўдзел пісьменнікі не толькі нашай краіны, але і Расіі, Украіны. У межах пісьменніцкага форуму названы пераможцы рэгіянальнага літаратурнага конкурсу «Праваслаўе — мая надзея». У праграму «Дажынак» быў уключаны і II Форум маладых літаратараў і аматараў мастацкай творчасці. Яго ўдзельнікі прадставілі свае работы ў чатырох тэматычных конкурсах, два з якіх былі прысвечаны жыццю і творчасці лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі Анатоля Грачанікава. Апошні дзень «Дажынак» прайшоў у Калінкавіцкім і Ельскім раёнах, дзе пісьменнікі правялі пераклічку славянскіх літаратараў, майстар-класы і сустрэчы з чытачамі.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

■ Запашальнік

ФРАГМЕНТЫ ВІКТАРА АЛЬШЭЎСКАГА

У Нацыянальным мастацкім музеі адкрылася персанальная выстаўка мастака

Чатыры поўнамаштабныя канцэпцыі ўвасобіліся ў чатырох частках новай персанальнай выстаўкі Віктара Альшэўскага ў Нацыянальным мастацкім музеі. «Кропка адліку» прымеркавана да 65-гадовага юбілею аўтара і становіцца яго своеасаблівай справаздачай. Адкрыццё экспазіцыі адбылося ў прысутнасці Міхаіла Мясніковіча, Лідзіі Ярмошынай, Паўла Латушкі, землякоў Віктара Альшэўскага і яго калег-мастакоў.

Выстаўка складаецца з праектаў «Мой Мінск», «Музеі свету», «Фрагменты Вавілонскай вежы» і «Партрэт сучасніка». Напрыклад, збор «Фрагменты Вавілонскай вежы», што пачаў стварацца яшчэ ў 2003 годзе, складаецца з 52 палотнаў, якія змяшчаюць у сабе гістарычныя помнікі, архітэктурныя здабыткі, сімвалы эпох і краін, і ставіць пытанне ў тым ліку месца беларускай культуры ў кантэксце сусвет-

най. Як і кожная з частак, што транслюе арыгінальную ідэю, але таксама ўкладаецца ў апазіцыю нацыянальнай — сусветнай.

Віктар Альшэўскі з'яўляецца прафесарам, лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі Беларусі, ініцыятарам стварэння Нацыянальнага цэнтра сучасных мастацтваў, знамым, і не толькі ў Беларусі, мастаком і чалавекам, што прасоювае беларускую культуру за межамі краіны.

«З Віктарам Уладзіміравічам мы пазнаёміліся ў 2000 годзе, калі ў галерэі Міністэрства замежных спраў Беларусі мы адкрывалі яго персанальную выстаўку, — расказаў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Беларусі ў Францыі, па сумяшчальніцтве ў Іспаніі, Павел ЛАТУШКА на цырымоніі адкрыцця. — Як вы ведаеце, зараз гэта даволі знакавая для беларускіх мастакоў зала, бо ў будынку міністэрства прадстаўляе замежным дэлегацыям узровень нашага выяўленчага мастацтва. Я абсалютна згодны

са словамі міністра замежных спраў Беларусі Уладзіміра Макея, які сказаў, што выяўленчае мастацтва — адзін з самых яркавых і найбольш запатрабаваных прыкладаў культуры Беларусі, які, магу з гонарам гэта сказаць, атрымлівае найбольш высокую ацэнку. Сведчаннем гэтага з'яўляецца той факт, што за апошнія гады ў Францыі і Іспаніі мы прадставілі каля сотні сучасных беларускіх мастакоў, і для нас вельмі важна, што беларуская культура выходзіць за межы краіны».

Выстаўка Віктара Альшэўскага «Кропка адліку» праходзіць пры падтрымцы Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, Міністэрства культуры, Міністэрства замежных спраў, Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта, пасольства Беларусі ў Францыі і Нацыянальнага мастацкага музея.

Пазнаёміцца з экспазіцыяй можна да 30 верасня.

Сафія ПАЛЯНСКАЯ

■ 3 нагоды

У БІБЛІЯТЭКІ — АДЧЫНЕННЫЯ ДЗВЕРЫ

Пра «трэцюю прастору», доступ да інфармацыі і кнігі на роднай мове

15 верасня будзе адзначацца Дзень бібліятэк. Чым не нагода зазірнуць у гэты дзень у бліжэйшыя бібліятэкі, прыемным словам прывітаць іх супрацоўнікаў — і, вядома, узяць добрую кнігу. А напярэдадні свята ў Нацыянальным прэс-цэнтры адбылася прэс-канферэнцыя. Размова атрымалася даволі сур'ёзная: гаворылі пра скарачэнне колькасці сельскіх бібліятэк, пра новыя формы працы, якіх вымагае час інфармацыйных тэхналогій, і пра павелічэнне цікавасці да беларускамоўнай літаратуры.

— У краіне налічваецца 2024 бібліятэкі, якія размяшчаюцца ў сельскай мясцовасці. Гэта каля 78 % ад агульнай колькасці, — адзначыў галоўны спецыяліст упраўлення культуры і народнай творчасці галоўнага ўпраўлення культуры і аналітычнай работы Міністэрства культуры Беларусі Сяргей БАЦЯН. — Пры гэтым у Беларусі налічваецца больш за 20 тысяч сельскіх населеных пунктаў, дзе пражывае больш за два мільёны насельніцтва — каля 22 % ад агульнай колькасці. Яшчэ з мінулага дзесяцігоддзя прасочваецца тэндэнцыя, якая сведчыць пра скарачэнне колькасці бібліятэк, у першую чаргу ў сельскай мясцовасці. За 2017 год колькасць публічных бібліятэк скарацілася на 3,4 %. Дарэчы, гэта менш, чым у мінулыя два гады, таму можна казаць пра пэўную стабілізацыю.

Спецыялісты кажуць, што скарачэнне колькасці бібліятэк у вёсках — вымушаная мера. Аднак жыхары такіх населеных пунктаў не застаюцца без кніг — раз на некалькі тыдняў да іх прыязджае бібліёбус, які прывозіць за раз каля сотні кніг.

Дырэктар Навуковай бібліятэкі Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, старшыня Беларускай бібліятэчнай асацыяцыі Іна ЮРЫК звярнула ўвагу на новыя формы працы:

— За мяжой сёння добра апраўдвае сябе такая форма працы, як гібрыдная бібліятэка. Яна дае доступ не толькі да кніжнага фонду, але і да электронных рэсурсаў, іншых паслуг. Да таго ж бібліятэка разглядаецца як прастора, так званая трэцяе месца. Трэба сказаць, што лічбавая няроўнасць з кожным годам павялічваецца. Сучасныя тэхналогіі — паўсюль. Валодадце інфармацыйнай адукацыяй, лічбавымі навыкамі — адна з самых важных кампетэнцый. Аднак далёка не ўсе сёння маюць доступ да інтэрнэту, валодаюць камп'ютарамі, гаджэтамі. Таму роля публічных бібліятэк у наш час — адаптацыя і магчымасць рэалізацыі права на доступ да інфармацыі. І нашы ўстановы робяць гэта бясплатна. Бібліятэчная сетка актыўна працуе з мясцовай супольнасцю, мы падтрымліваем розныя віды неформальнай адукацыі. Да нас могуць прыходзіць працаваць фрылансеры (катэгорыя, якая даволі хутка расце). Бібліятэка адчынена, яна дае магчымасць спакойна папрацаваць, у тым ліку і са сваімі электроннымі прыладамі, у той жа час — скарыстацца кніжным фондам і электроннымі рэсурсамі. Чалавек можа арганізаваць сабе рабочае месца проста ў бібліятэцы, і гэта не кажучы пра задавальненне яго адукацыйных патрэб, культурных і тым ліку.

«Калі мы кажам пра друкаваныя дакументы — гэта не толькі газеты, часопісы, кнігі, — звяртае ўвагу першы намеснік дырэктара па абслугоўванні карыстальнікаў і ідэалогіі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Алена ДАЎГАПОЛАВА. — Што датычыцца Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, гэта і паштоўкі, плакаты, карты, вінілавыя дыскі. А таксама ўсе электронныя рэсурсы. Усе буйныя бібліятэкі, у прыватнасці нацыянальныя, маюць добра структураваныя сайты».

Пра рост патрыятызму і любові да айчынай культуры расказала дырэктар Цэнтралізаванай сістэмы дзіцячых бібліятэк Мінска Таццяна ШВЕД:

— У бібліятэках праходзіць даволі шмат прэзентацый кніг на беларускай мове. Мы імкнёмся выхаваць у нашых юных наведвальнікаў любоў да свайго роднага краю, мовы, літаратуры. У адной з бібліятэк працуе «Беларуская гатка», дзе мы можам дапамагчы дашкольнікам вывучыць беларускую мову. Хачу заўважыць, што нягледзячы на меркаванне, што на беларускай мове мала размаўляюць, ёсць пэўныя іншыя праблемы. Аднак я звярнуся да лічбаў: кнігавыдача асобнікаў на беларускай мове ў 2017 годзе, у параўнанні з 2016-м, вырасла на 26 тысяч. Бацькі малодшых школьнікаў пачалі больш запытвацца пра літаратуру на беларускай мове.

Па словах Таццяны Швед, усцешна і тое, што пачало выдавацца больш літаратуры на роднай мове для дашкольнікаў, малодшых школьнікаў, таму цяпер бібліятэкарам ёсць што прапанаваць сваім юным чытачам.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ